

Gedragscode: Pastorale bediening ICF Rotterdam-Noord

Datum: augustus 2024

I. Inleiding

De kerk moet een veilige plek zijn, een schuilplaats die liefde, veiligheid en zekerheid biedt aan iedereen. Helaas is deze veiligheid niet vanzelfsprekend, want seksueel misbruik en andere vormen hiervan vinden wereldwijd plaats binnen kerken; soms is dit duidelijk, soms is het subtieler. Bij ICF-Noord nemen we dit probleem serieus en geloven we dat er in de Kerk van Christus geen plaats is voor misbruik in welke vorm dan ook. Daarom hebben we een reeks maatregelen genomen om een veilige kerk te behouden.

Deze gedragscode is onderdeel van het Safe Church-beleid van ICF en een leidraad voor pastorale bediening.

Voor de pastorale bediening van ICF zijn altijd bepaalde gedragsregels gehanteerd. Hoewel deze niet op papier stonden, hielden de meeste mensen zich er vanzelfsprekend aan. Er bestaat een risico dat het vastleggen van wettig en onwettig gedrag in een gedragscode belemmerend kan werken, waardoor spontaan gedrag onmogelijk wordt. Dat is niet de bedoeling van deze gedragscode. Het is echter noodzakelijk dat we ons voortdurend bewust zijn van de juistheid van ons handelen, hierover met elkaar kunnen praten en verantwoording afleggen aan leden en bezoekers die aan onze zorg zijn toevertrouwd tijdens pastorale bezoeken.

Als onderdeel van de procedures met betrekking tot de benoeming van nieuwe kerkleiders (ouderlingen en pastorale leiders) wordt deze gedragscode met hen besproken door de Safe Church Advisor en ondertekend.

II. Algemene gedragsregels voor pastoraal werk

Als pastoraal bezoeker namens de kerk ben je verantwoordelijk voor de veiligheid van de relatie. Je zorgt voor een omgeving en sfeer waarin het kerklid of de kerkganger zich veilig en gerespecteerd voelt. Je hebt de plicht om het kerklid of de kerkganger te beschermen tegen elke vorm van ongelijke behandeling en/of seksueel misbruik. Iedereen die betrokken is bij pastoraal werk staat voortdurend in contact met anderen en wordt geacht zich correct te gedragen. Een moeilijke taak, vooral gezien het feit dat goedbedoeld gedrag een onbedoeld effect kan hebben. Hieronder staan richtlijnen die moeten worden gevolgd om verantwoord gedrag te garanderen:

- Respecteer de persoonlijke (fysieke en mentale) integriteit van de andere persoon. Wees je bewust van de machtsongelijkheid die bij jouw positie hoort. Misbruik de afhankelijkheid of kwetsbaarheid van degenen die aan jouw toezicht of zorg zijn toevertrouwd niet. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat je geen geschenken geeft aan gemeenteleden (hier gaat het niet om een passend blijk van waardering).
- Vermijd alleen te zijn met een kerklid of -bezoeker in een afgesloten ruimte: blijf zichtbaar en maak jezelf niet kwetsbaar. Een deur open laten of een ruimte met een of meer ramen kan veel problemen voorkomen. Omdat veel vrouwelijke, alleenstaande kerkleden die worden

bezoekt alleen wonen, vraagt dit veel verantwoordelijkheid. Het te bezoeken lid of de te bezoeken bezoeker kan dit als onveilig ervaren. In zo'n situatie worden alternatieve ontmoetingsplekken aanbevolen: in de kerk, tijdens een wandeling of op een openbare plaats (zoals de bibliotheek). Het is ook mogelijk dat het kerklid of de kerkbezoeker een bezoek van meer dan één persoon aanvraagt. Het moet voor alle kerkleden of -bezoekers duidelijk zijn dat ze veilig worden bezocht.

- Bespreek en coördineer noodzakelijke doorlopende zorg/contact. Als het nodig is dat een lid van het kerkleiderschapsteam pastoraal contact voor een langere periode onderhoudt (bijvoorbeeld langdurige ziekte of psychosociale problemen van een kerklid), dan moet dit worden besproken met het bredere kerkleiderschapsteam en de Safe Church Advisor.
- Vermijd situaties die kunnen leiden tot beschuldigingen van seksuele intimidatie, discriminatie en/of racisme. Dit betreft verbale, non-verbale en digitale uitingen, ook in de vorm van grappen. Leden van het kerkleiderschap moeten ervoor zorgen dat dergelijk gedrag niet tussen kerkleden onderling plaatsvindt. Alle seksuele handelingen, blikken, contacten, relaties tussen een kerkleider of pastorale vrijwilliger en een kerklid zijn onder geen enkele omstandigheid toegestaan en worden beschouwd als seksueel misbruik.
- Zorg ervoor dat de inhoud van communicatie naar gemeenteleden geen aanleiding kan geven tot verkeerde gedachten. In principe moet de inhoud van pastorale of officiële brieven en berichten via sociale media door iedereen kunnen worden gelezen.
- Vermijd dubbelzinnige, aanstootgevende, beledigende en intimiderende taal.
- Beloof nooit geheimhouding. Informeer kerkleden altijd dat wat je met hen bespreekt in principe 'binnen vier muren' blijft, tenzij de veiligheid van anderen of de persoon zelf in gevaar is. Respecteer de privacy van het kerklid, maar schakel derden in wanneer dat nodig is voor zijn of haar welzijn. Spreek met het kerklid af dat je het hem of haar laat weten voordat je iets aan derden vertelt.
- Wees je bewust van het effect van non-verbaal gedrag: gezichtsuitdrukking, intonatie, houding en kleding hebben veel invloed. Verbale uitingen zijn tastbaarder dan non-verbale uitingen. Als kerkleden bepaalde situaties onprettig vinden, heeft dat vaak te maken met non-verbaal gedrag: blikken of gebaren met 'dubbele betekenissen'. Deze kunnen met goede bedoelingen worden gedaan, maar kunnen een verkeerde indruk wekken.
- Wees eerlijk en behandel elkaar met respect.

Deze gedragscode geldt ook voor andere volwassenen die (incidenteel) betrokken zijn bij pastoraat.

III. In geval van...

In alle gevallen waarin de gedragscode niet (direct) voorziet, of als je twijfelt over de aanvaardbaarheid van bepaald gedrag, is het je verantwoordelijkheid als lid van de kerkleiding of pastorale vrijwilliger om te handelen in de geest van de gedragscode en, indien nodig, contact op te

nemen met de vertrouwenspersoon binnen de kerk, of adviseurs van het meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties (www.meldpuntmisbruik.nl).¹

Als je gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en je vermoedt dat er sprake is van ongepast (seksueel georiënteerd) gedrag, ben je verplicht dit te melden bij de vertrouwenspersoon of het meldpunt.

Overtreding van deze gedragscode leidt tot een formele klacht en de procedure kan leiden tot disciplinaire maatregelen. Wanneer een kerkelijk functionaris wordt verdacht van een strafbaar feit, wordt hiervan melding gemaakt bij de politie/justitie en bij de adviseurs van de meldlijn.

¹ Het meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties is een initiatief van de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en de Herstelde Gereformeerde Kerk.